

Karen von Veh

Ponovo o religiji: povratak ikonoklazma u Južnoj Africi nakon Apartheida

Slike o kojima se raspravlja u ovome radu serija su grafika Dereka Zeitsmana, koje 'propituju' neke značajne događaje iz Starog i Novog zavjeta. One su izravan odgovor na burno razdoblje političkih i društvenih promjena koje su obilježile povijest Južne Afrike nakon Apartheida, te ukazuju na ukorijenjene obrasce razmišljanja i ponašanja koji i dalje sputavaju razvoj pravednog i materijalno ujednačenog društva, naročito među Afrikanerima, koji su prethodno vladali zemljom. U raspravi o povijesti ikonoklazma David Morgan naglašuje da je uništavanje ikona neophodno, ne samo da bi ih se potpuno uklonilo, već i zato da ih se zamijeni novom tradicijom, zbog čega ikonoklazam postaje „strategija zamjene“. Zeitsmanove slike ikonoklastički revidiraju (smjenjuju) religijsku ikonografiju na kojoj je nekoć počivala afrikanerska 'nacija' i njezin sustav vjerovanja. One su namjerno provokativne pa, kroz dvosmislenost i satiru, vizualno propituju ustrajnost afrikanerskih kalvinističkih vjerovanja i patrijarhalne hegemonije, stvarajući u Južnoj Africi nakon Apartheida egzistencijalnu krizu, pojačanu neizvjesnošću. U ovome su radu Zeitsmanove slike uspoređene s onime što se očekuje od sakralne ikonografije učvršćene povijesnim ponavljanjem, čime se pokazuje kako ikonoklastičke razlike vode prekidu samodostatnog gledišta. Autorica tvrdi da je svrha takvog prekida razviti mislećeg promatrača i kritički stav prema prošlosti i sadašnjosti, u nadi da će to dovesti do drugačijih odnosa u budućnosti.

Prijevod s engleskoga: Nikolina Belošević